

CO POWINNIŚMY WIEDZIEĆ O CHRONOLOGII BIBLIJNEJ

**Obiektywne podejście do roku zburzenia Jerozolimy w
18 roku panowania króla babilońskiego
Nebucadneccara**

„Ci zaś byli szlachetniej usposobieni niż tamci w Tesalonice, bo przyjęli słowo z największą gotowością umysłu, każdego dnia starannie badając Pisma, czy tak się rzeczy mają” Dzieje Apostolskie 17:11 NW

1. Rok 607 p.n.e. jest przedstawiany w literaturze Świadków Jehowy (dalej: SJ) jako data 18 roku panowania Nebucadneccara i zburzenia przez niego Jerozolimy. Ale czy te twierdzenia są zgodne z Biblią i danymi historycznymi? Całe chronologiczne założenie SJ opiera się między innymi na jednej dacie, którą akceptują – 539 p.n.e. jako roku zdobycia Babilonu przez Medo-Persów pod wodzą Cyrusa. Wspomniana data nie występuje w Biblii i nie możemy jej wyprowadzić licząc od narodzin Jezusa Chrystusa wstecz. W jaki sposób została więc ustalona?

2. Data 539 p.n.e. jest – jak to określają historycy – ‘*datą względną*’ gdyż uzyskujemy ją pośrednio z odliczenia lat panowania syna Cyrusa, Kambysesesa, a następnie lat panowania jego ojca Cyrusa. Obliczenie tego jest możliwe dzięki odnalezionej tabliczce „*Strm.Kambys400*”, która podaje obserwacje astronomiczne z 7 roku panowania Kambysesesa. Odczytana przez astronomów informuje nas, że 7 rok Kambysesesa to rok 522 p.n.e., a odliczając 7 lat wstecz dowiadujemy się, że 1 rok panowania Kambysesesa to 529 p.n.e. Następnie z ‘tekstów klinowych’ wiemy, że Cyrus ojciec Kambysesesa nad Babilonem panował przez 9 lat. Licząc wstecz otrzymujemy pierwszy rok panowania, czyli 538 roku p.n.e., a rok wstąpienia na tron i wcześniej upadek Babilonu to rok 539 p.n.e. Z takim wnioskowaniem zgadza się literatura SJ („*Wnikliwe poznawanie Pism*” tom 1, str. 354-355).

3. Jaka jest konsekwencja tych informacji? Otóż taka, że chcąc ustalić tą kluczową datę należy posłużyć się ‘dziennikami astronomicznymi’ i dostępnymi ‘danymi archeologicznymi’ tylko te źródła umożliwiają ustalenie wspomnianej daty. Biblia sama w sobie nie daje podstaw do ustalenia tej daty. Data 539 p.n.e. jako data zdobycia Babilonu jest ustalona tymi samymi metodami jakimi historycy ustalają datę zburzenia Jerozolimy w 18 roku panowania Nebucadneccara. Czy wobec tego uznawanie jednej daty, a odrzucanie drugiej tak samo ustalonej jest uczciwe? Co więcej, co zostanie wykazane później, przyjęcie daty ustalonej przez historyków jako 18 roku panowania Nebucadneccara (odrzuconej przez SJ) wcale nie stoi w sprzeczności z Biblią.

4. Prześledzimy teraz okres poprzedzający panowanie Cyrusa nad Babilonem. Chodzi o panowania królów nowobabilońskich. Byli to kolejno Nebucadneccara, który panował 43 lata, po nim Ewil-Merodach 2 lata, Neriglissar 4 lata, Labaszi-Merduk 2 do 9 m-c (jego panowanie zawiera się w 4 roku panowania Neriglissara), Nabonid 17 lat (od 3 roku panowania Nabonida, panował on razem z synem, Belsacarem).

Informacje co do długości panowania potwierdza literatura SJ („*Proroctwa Daniela*”; „*Wnikliwe poznawanie Pism*” wyd. ang. pod hasłem Nabonidus; „*Całe Pismo natchnione*” str. 139; *Strażnica* nr 8/1966 str. 8-9). Wspomniane lata panowania są potwierdzone dowodami w postaci tabliczek z pismem klinowym jak np. tabliczki handlowe, dzienniki astronomiczne, inskrypcje i inne. Wiele z nich można obejrzeć w muzeach na całym świecie.

5. Gdy dodamy lata tych wspomnianych królów i odliczymy te lata od daty zdobycia Babilonu w 539 p.n.e. otrzymamy datę 18 roku panowania Nebucadneccara. Uczynimy to pamiętając, że od 43 letniego panowania Nebucadneccara musimy odliczyć 18 lat co daje nam $(43-18=25)$ 25 lat. Po dodaniu lat panowania pozostałych królów do tej liczby $(25+2+4+0+17=48)$ otrzymamy razem 48 lat. Wystarczy teraz odjąć tę liczbę od roku zdobycia Babilonu w 539 p.n.e. $(539-48=587)$ otrzymujemy rok 587 p.n.e., jako 18 rok panowania Nebucadneccara i zburzenia przez niego Jerozolimy. Nie jest to rok 607 p.n.e. jak by chcieli SJ. Wszystko w oparciu o cały szereg dowodów historycznych odnośnie władców nowobabilońskich.

6. Inny problem związany z domniemaną datą roku 607 p.n.e. to sprawa związana z rokiem 537 p.n.e. Czytając literaturę SJ dowiemy się, że tego roku kończy się 70 letnia niewola i w tym roku Żydzi powrócili z Babilonu zgodnie dekretem wydanym przez Cyrusa. Problem polega na tym, że Biblia nie podaje dokładnie, kiedy Żydzi powrócili po wydaniu dekretu. Jedynie księga *Ezdrasza* 3:1 mówi, że było to 7 *Tiszri* (miesiąc żydowski, czyli październik) za panowania Cyrusa. Historycy też nie są zgodni co do daty powrotu Żydów.

7. Jednakże wykorzystując historyczny zapis Flawiusza (*Przeciw Apionowi* I, XXI, 154; *Wojna Żydowska* VI, IV, 8, 270), który mówi że: „*w drugim roku rządów Cyrusa położono fundamenty świątyni*” i łącząc z informacją biblijną z *Ezdrasza* 3:6-10, która potwierdza, że fundament był położony w 2 roku od przybycia i w 2 miesiącu, to okaże się, że rok w którym Żydzi przybyli do Jerozolimy to rok **538 p.n.e.** Dlaczego? Bo gdyby powrót połączyć z rokiem 537 p.n.e. i miesiącem *Tiszri* kiedy to biegł już 2 rok Cyrusa, okaże się że fundament położono w 3 roku panowania Cyrusa co stoi w sprzeczności z relacją Flawiusza mówiącą że fundamenty położono w 2 roku panowania Cyrusa. Te informacje Flawiusza, relacja biblijna *Ezdrasza* i ustalony okres panowania Cyrusa

nad Babilonem pozwalają na ustalenie daty powrotu Żydów z niewoli na rok 538 p.n.e. miesiąc *Tiszri*.

8. Ktoś może jednak zarzucić, że Ezdrasz mówi o „*drugim miesiącu*”, czyli miesiącu następnym po nisan. Jednakże „*drugi miesiąc*” jest w kontekście „*drugi rok (...) od ich przybycia*” co powoduje, że całe zdanie nie odnosi się do kalendarza religijnego, ale do ‚odcinka czasu’ trwającego rok i miesiąc. Ten ‚odcinek czasu’ nie jest zbieżny z początkiem religijnego kalendarza żydowskiego. Biblia mówi, że „*w Tiszri są już w miastach*”, co należy przyjąć za punkt wyjścia, początku obecności w Judzie po niewoli w Babilonie.

9. Ciekawe jest też prześledzenie księgi Ezdrasza. Na początku mamy informacje o pierwszym roku Cyrusa, Ezdrasz nic nie mówi o zmianie roku, w następnym rozdziale pisze o osobach, które wróciły, a w trzecim rozdziale zaczyna, że w siódmy miesiąc są już w miastach. W ten sposób Biblia poświadcza, że te wydarzenia, od wydania dekretu w pierwszym roku Cyrusa (538-537 p.n.e.) do powrotu i zamieszkania w siódmym miesiącu to ciągle ten sam rok panowania Cyrusa, czyli miesiąc *Tiszri* roku 538 p.n.e.

Dla przejrzystości krótki opis pierwszych trzech rozdziałów:

Ezdrasza 1:1 – mówi o dekrete w pierwszym roku Cyrusa (od *nisan* 538 p.n.e.),

Ezdrasza 1:2-4 – treści dekretu,

Ezdrasza 1:5-11 – Bóg pobudza to powrotu i oddania przez Cyrusa sprzętów ze świątyni,

Ezdrasza 2:1-70 – imiona tych co powrócili, spis,

Ezdrasza 3:1-7 – w siódmym miesiącu roku 538 p.n.e. są już w miastach,

Ezdrasza 3: 8-13 – położenie fundamentu w 537 p.n.e. po powrocie, (rok i miesiąc później od przybycia).

10. Tutaj wielu postawi pytanie – Jak rozumieć prorocstwo o 70 latach, dosłownie? Od roku 587 p.n.e. do roku 539 p.n.e. minęło tylko około 50 lat. Należy na początek stwierdzić, że wypowiedź nie musi oznaczać pełnych 70 lat, poświadcza o tym interpretacja SJ księgi *Izajasza 23:15,16* („*Prorocstwo Izajasza cz. I*” str. 253) gdzie okres 70 lat przez nich jest traktowany symbolicznie. Ale w przypadku omawianego okresu 70 lat niewoli możliwa jest interpretacja dosłowna tego okresu. Oto jedna z nich.

11. Podstawową wypowiedzią o 70 latach jest fragment z **Jeremiasza 25:11** inne zawierające ten okres są nawiązaniem do tego proroctwa, czyli fragmenty z *Jeremiasza 29:10*; *2 Kronik 36:21*; *Daniela 9:2*. Przyjrzyjmy się tym wypowiedziom cytując z *Przekładu Nowego Świata*.

12. *Jeremiasza 25:11* mówi: „**I cała ta ziemia stanie się miejscem spustoszonego, dziwowiskiem, a narody te będą musiały służyć królowi Babilonu przez siedemdziesiąt lat**” Aby zrozumieć, o co chodzi w tej wypowiedzi i czego dotyczy proroctwo przyjrzyjmy się kontekstowi tego wersetu.

13. *Jeremiasza 25:1-3*: „Słowo, które doszło do Jeremiasza w związku z całym ludem Judy w czwartym roku Jehojakima, syna Jozjasza, króla Judy, czyli w pierwszym roku Nebukadreccara, króla Babilonu, a które prorok Jeremiasz wypowiedział w związku z całym ludem Judy i w związku ze wszystkimi mieszkańcami Jerozolimy, mówiąc: Od trzynastego roku Jozjasza, syna Amona, króla Judy, i aż po dziś dzień, przez te dwadzieścia trzy lata dochodziło do mnie słowo Jehowy i wciąż do was mówiłem, wstając wcześniej i mówiąc, lecz wyście nie słuchali.” Wersety informują, że słowo doszło do Jeremiasza w 4 roku Jehojakima króla Judy. I dalej, że od 13 roku Jozjasza syna Amona króla Judy do 4 roku Jehojakima dochodziło słowo Boga do Jeremiasza, czyli przez 23 lata.

14. *Jeremiasza 25:4-7*: „I Jehowa posyłał do was wszystkich swych sług, proroków, wstając wcześniej i posyłając ich, lecz wyście nie słuchali ani nie nakłonili ucha, by słuchać, gdy oni mówili: ‚Zawróćcie, proszę, każdy ze swej złej drogi i od niegodziwości swych postępów i mieszkajcie na ziemi, którą Jehowa dał wam i waszym praojcom dawno temu i na długo. A nie chodźcie za innymi bogami, by im służyć i się im kłaniać, żebyście mnie nie obrażali dziełem swoich rąk i żebym nie sprowadził na was nieszczęścia.’” „Lecz wyście mnie nie słuchali brzmi wypowiedź Jehowy po to, by mnie obrażać dziełem swoich rąk, na swoje nieszczęście” Orędzie głoszone przez Jeremiasza nawoływało do nawrócenia, ale oni nie słuchali.

15. *Jeremiasza 25:8-11*: „Dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów: „Ponieważ nie byliście posłuszni moim słowom, oto ja posyłam i wezmę wszystkie rodziny północy brzmi wypowiedź Jehowy tak, posyłam do Nebukadreccara, króla Babilonu, mego sługi, i sprowadzę ich przeciwko tej ziemi i przeciwko jej mieszkańcom, i przeciwko wszystkim tym

okolicznym narodom; i przeznaczę ich na zagładę, i uczynię z nich dziwowisko oraz coś, nad czym się gwiżdże, a także miejsca spustoszone po czas nic zmierzony. I usunę spośród nich dźwięk radosnego uniesienia i dźwięk radości, głos oblubieńca i głos oblubienicy, odgłos żaren i światło lampy. I cała ta ziemia stanie się miejscem spustoszonym, dziwowiskiem, a **narody te będą musiały służyć królowi Babilonu przez siedemdziesiąt lat**” Słowa te zawierają zapowiedź spustoszenia przez króla babilońskiego Nebucadneccara zarówno **‘tej ziemi’** (Judy) jak i okolicznych narodów, a werset 11 konkluduje, że: **„narody te będą musiały służyć królowi Babilonu przez siedemdziesiąt lat”**.

16. Jeremiasza 25:12-16 podkreślają i zapewniają: **„A gdy się dopełni siedemdziesiąt lat, rozliczę się za przewinienie z królem Babilonu i z owym narodem brzmi wypowiedź Jehowy? z ziemią Chaldeczyków, i uczynię z niej bezładne pustkowia po czas niezmierny. I sprowadzę na ową ziemię wszystkie moje słowa, które wypowiedziałem przeciwko niej wszystko, co jest zapisane w tej księdze, a co Jeremiasz prorokował przeciwko wszystkim narodom. Bo nawet oni sami, wiele narodów i wielcy królowie, wykorzystywali ich jako sług; i odpłacę im stosownie do ich działania i stosownie do dzieła ich rąk’** „. Bo tak rzekł do mnie Jehowa, Bóg Izraela: „Weź z mojej ręki ten kielich wina złości i każ pić z niego wszystkim narodom, do których cię posyłam. I będą pić, i chwiać się, i postępować jak szaleni z powodu miecza, który posyłam między nie”

17. Jeremiasza 25:17-26 wyliczają o jakie narody chodzi: **„I wzięłem kielich z ręki Jehowy, i dałem do picia wszystkim narodom, do których Jehowa mnie posłał: Jerozolimie i miastom Judy oraz jej królowi, jej książętom, by uczynić z nich spustoszone miejsce, dziwowisko, coś, nad czym się gwiżdże, i przekleństwo, jak to jest po dziś dzień; faraonowi, królowi Egiptu, i jego sługom, i jego książętom oraz całemu jego ludowi; i całej mieszanej społeczności, i wszystkim królom ziemi Uc, i wszystkim królom ziemi Filistynów, i Aszkelonowi, i Gazie, i Ekronowi, i ostatkowi Aszdodu; Edomowi i Moabowi, i synom Ammona; i wszystkim królom Tyru, i wszystkim królom Sydonu, i królom wyspy, która jest w regionie nadmorskim;) i Dedanowi, i Temie, i Buzowi, i wszystkim z włosami przystrzyżonymi na skroniach; i wszystkim królom Arabów, i wszystkim królom mieszanej społeczności, która mieszka na pustkowiu; i wszystkim królom z Zimri, i wszystkim królom Elamu, i wszystkim królom Medów; i wszystkim królom północy, którzy są blisko i daleko, jednemu za drugim, i wszystkim innym królestwom ziemi, które są na powierzchni ziemi; a król Szeszaku wypije po nich.”**

18. Spójrzmy jeszcze raz na *Jeremiasza 25:11*: „*I cała ta ziemia stanie się miejscem spustoszonego, dziwowiskiem, a narody te będą musiały służyć królowi Babilonu przez siedemdziesiąt lat*”. Cały bezpośredni kontekst łącznie z 11 werselem wspomina o **wszystkich narodach** (w tym Juda) z tego rejonu. Służenie Babilonowi 70 lat dotyczy więc wszystkich narodów, a nie tylko Judy. Po tych 70 latach nastąpi „*ukaranie króla Babilonu*” co miało miejsce w październiku 539 roku p.n.e. wtedy to Cyrus ze swoją armią zdobył Babilon. Fragment z *Jeremiasz 25:12* „*A gdy się dopełni siedemdziesiąt lat, rozliczę się za przewinienie z królem Babilonu...*” zwraca uwagę, że najpierw mija (dopełnia się) okres 70 lat, po czym, następuje ukaranie króla Babilonu. W efekcie koniec okresu 70 letniego nie może mieć miejsce później niż październik 539 p.n.e. inne daty stoją w sprzeczności z tym werselem biblijnym.

19. Przyjrzyjmy się teraz rozdziałowi 29 księgi Jeremiasza. Prorok wypowiedział te słowa 8 lat po pierwszym ogłoszeniu z rozdziału 25 księgi Jeremiasza, czyli na 11 lat przed zburzeniem Jerozolimy w 18 roku panowania Nebucadnecara. Prześledźmy podobnie cały rozdział.

20. *Jeremiasza 29:1-9*: „*A oto słowa listu, który prorok Jeremiasz wysłał z Jerozolimy do reszty starszych spośród wygnańców i do kapłanów, i do proroków, i do całego ludu, uprowadzonych przez Nebukadrecara na wygnanie z Jerozolimy do Babilonu, gdy król Jechoniasz oraz pani i dworzanie, księżęta Judy i Jerozolimy, i rzemieślnicy, i budowniczości wałów obronnych wyruszyli z Jerozolimy. Został on przekazany ręką Elasy, syna Szafana, i Gemariasza, syna Chilkiasza, których Sedekiasz, król Judy, posłał do Babilonu, do Nebukadrecara, króla Babilonu, i brzmiał: „Oto, co Jehowa Zastępów, Bóg Izraela, rzekł do wszystkich wygnańców, których posłałem na wygnanie z Jerozolimy do Babilonu: „Budujcie domy i mieszkać w nich, i zakładajcie sady, i spożywajcie ich owoc. Bierzcie sobie żony i miejcie synów oraz córki; i bierzcie żony dla swych synów, a swe córki wydawajcie za mężów, żeby rodziły synów i córki; i tam się mnożcie, i niech was nie ubywa. Zabiegajcie też o pokój miasta, do którego was posłałem na wygnanie, i módlcie się za nie do Jehowy, bo w jego pokoju będzie pokój dla was. Oto bowiem, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Niech was nie zwodzą wasi prorocy, którzy są pośród was, i wasi wróżbiarze, nie słuchajcie też ich snów, które oni śnią. Bo fałszywie wam prorokują w moim imieniu. Nie posłałem ich’ brzmień wypowiedzi Jehowy” „*

21. Jeremiasz z Jerozolimy wysłał list do wygnańców, którzy zostali uprowadzeni przez Nebucadneccara razem z Jehoniaszem (według 2 Królów 24:8-17 Jehojahin¹) list jest przekazany wygnańcom przez posłańców króla Sedekiasza, który w tym czasie (wysłania listu) jeszcze panował na tronie Judy. Dalsze słowa od 4 do 9 wersetu zawierają rady jak ci wygnańcy z I deportacji powinni postępować w Babilonie.

22. Po tych radach następuje wypowiedź Jeremiasza nawiązująca do proroctwa z 25 rozdziału wersetu 12 dodając otuchy tym wygnańcom. W wersecie 10 czytamy: „*Tak bowiem rzekł Jehowa: ,Gdy się dopełni siedemdziesiąt lat w ² Babilonie, zwrócę na was uwagę i potwierdzę wobec was swoje dobre słowo, sprowadzając was z powrotem na to miejsce.*” Słowa „*gdy się dopełni 70 lat*” są tutaj w kontekście wersetów 1-9 najważniejsze, gdyż z nich wynika, że **okres 70 lat już trwał**, a jak wspomnieliśmy wcześniej Jeremiasz pisał te słowa jeszcze w trakcie panowania Sedekiasza, czyli przed Jego buntem i zniszczeniem Jerozolimy w 18 roku panowania króla babilońskiego. Wniosek narzuca się sam, że rozpoczęcie okresu 70 lat, nie mógł się rozpocząć dopiero za kilka lat, w roku 607 p.n.e. jak chcą SJ, czy nawet w 587 roku p.n.e. – **on już trwał**.

23. Jeremiasz w rozdziale 25 ogłasza, że **wszystkie narody** będą w niewoli Babilonu 70 lat. Natomiast w rozdziale 29 zwraca się w liście do osób przebywających już w Babilonie na wygnaniu dla których nadzieją było zapewnienie, że gdy dopełni się 70 lat, czyli okresu już trwający, czeka ich wyzwolenie.

24. Kiedy Babilon narzucił swoje jarzmo na narody? Historia potwierdza, że przełomowym wydarzeniem jest moment, kiedy Babilon pokonuje Asyrię (zaczynając od zdobycia Niniwy w roku 612 p.n.e.) i staje się w jej miejsce kolejną potęgą przepowiedzianą i mającą ujarzmić narody, w tym Judę. Dowody historyczne, archeologiczne i astronomiczne odpowiadają, że był to **rok 609 p.n.e.** W tym roku Asyria została ostatecznie pokonana i nie pomogła jej nawet pomoc Egiptu. Od tego roku rozpoczyna się podbój i ujarzmianie narodów. Ten okres kończy się w 605 roku p.n.e., sławną bitwą pod Karkemisz (*Jeremiasza* 46:2), gdzie Babilończycy ostatecznie podkreślają swoją dominację.

25. Z powyższych wywodów wynika, że okres **dominacji Babilonu** przepowiedzianej przez Jeremiasza rozpoczyna się w **roku 609 p.n.e.**, kiedy zaczyna się okres spustoszeń przepowiedzianych zarówno dla

okolicznych narodów jak i następnie dla Judy. Natomiast ten okres kończy się w momencie, kiedy Cyrus, wykonawca wyroków Bożych, zdobywa Babilon w **roku 539 p.n.e.** Jest to dokładnie 70 lat niewoli narodów, **70 lat dla Babilonu.**

26. Dodatkowym dowodem biblijnym na to, że król babiloński panował nad narodami jeszcze przed zburzeniem Jerozolimy za króla Sedekiasza jest wypowiedz z *Jeremiasza 28:11* czytamy tam: „*I przemówił Chananiaś na oczach całego ludu: „Oto, co rzekł Jehowa: „Właśnie tak za pełne dwa lata złamię jarzmo Nebukadreccara, króla Babilonu, zrzucając je z karku wszystkich narodów „.* Chananiaś wypowiedział to fałszywe proroctwo w 4 roku panowania Sedekiasza (*Jeremiasza 28:1*) na 7 lat przed zburzeniem Jerozolimy. Gdzie stwierdza, że ‘*jarzmo Nebukadreccara*’ jest już nad okolicznymi narodami. Co jest wyraźnym nawiązaniem do 70 lat panowania Babilonu nad narodami.

27. Pozostałe dwa fragmenty biblijne z księgi *2 Kronik* i księgi *Daniela* o czym należy pamiętać przy interpretacji są **nawiązaniem** do proroctwa z księgi *Jeremiasza*.

28. *2 Kronik 36:5-23* zaczynając od wersetów 5-8 podają: „*Jehojakim miał dwadzieścia pięć lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie jedenaście lat; i czynił to, co złe w oczach Jehowy, jego Boga. Przeciwko niemu wyruszył Nebukadneccar, król Babilonu, żeby mu nałożyć miedziane okowy i uprowadzić go do Babilonu. I niektóre sprzęty z domu Jehowy sprowadził Nebukadneccar do Babilonu, po czym umieścił je w swym pałacu w Babilonie. Pozostałe zaś sprawy Jehojakima oraz obrzydliwości, które czynił, jak również to, co znaleziono przeciwko niemu, opisano w Księdze Królów Izraela i Judy; a w jego miejsce zaczął panować Jehojachin, jego syn.*” W tych słowach opisana jest pierwsza deportacja i spustoszenie Judy i Jerozolimy.

29. *2 Kronik 36:9,10:* „*Jehojachin miał osiemnaście lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie trzy miesiące i dziesięć dni; i czynił to co złe w oczach Jehowy. A z początkiem roku król Nebukadneccar, posławszy, sprowadził go do Babilonu razem z cennymi przedmiotami z domu Jehowy. Ponadto królem nad Judą i Jerozolimą uczynił Sedekiasza, brata jego ojca.*” Następną deportacją i ponowne zniszczenia.

30. *2 Kronik 36:11-16:* „*Sedekiasz miał dwadzieścia jeden lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie jedenaście lat. I czynił to, co złe w*

oczach Jehowy, jego Boga. Nie ukorzył się przed prorokiem Jeremiaszem mimo rozkazu Jehowy. Zbuntował się nawet przeciwko królowi Nebukadneccarowi, który go zaprzysiął na Boga; dalej też usztywniał swój kark i zatwardzał serce, by ni wrócić do Jehowy, Boga Izraela. Również wszyscy przełożeni kapłanów, a także lud, na wielką skalę dopuszczali się niewierności według wszystkich obrzydliwości narodów, tak iż skalali dom Jehowy, który On uświęcił w Jerozolimie. A Jehowa, Bóg ich prajców, ciągle posyłał im ostrzeżenia za pośrednictwem swych posłańców, posyłając raz po raz, żywił bowiem współczucie dla swego ludu i dla swego mieszkania. Lecz oni wciąż naśmiewali się z posłańców prawdziwego Boga i gardzili jego słowami, i drwili z jego proroków, aż wezbrała złość Jehowy na jego lud, aż nie było już uleczenia.” Opis sytuacji za panowania króla Sedekiasza, nawiązanie też do wcześniejszych słów Jeremiasza.

31. 2 Kronik 36:17-21: „Srowadził więc przeciwko nim króla Chaldeczyków, który pozabijał ich młodzieńców mieczem w domu ich sanktuarium, nie okazując współczucia młodzieńcom ani dziewczicom, starym ani zniedołężniałym. Wszystko wydał On w jego rękę. I wszystkie sprzęty, wielkie i małe, z domu prawdziwego Boga i skarby domu Jehowy oraz skarby króla i jego książąt, wszystko to sprowadził do Babilonu. I spalił dom prawdziwego Boga, i zburzył mur Jerozolimy; również wszystkie jej wieże mieszkalne spalono ogniem, a także wszystkie jej cenne przedmioty, by spowodować zniszczenie. Tych zaś, którzy ocaleli od miecza, **uprowadził do niewoli do Babilonu i zostali oni sługami jego i jego synów, dopóki nie zaczęło panować królestwo Persji by się spełniło słowo Jehowy wypowiedziane ustami Jeremiasza, aż ziemia spłaciła swe sabaty. Przez wszystkie dni swego spustoszenia obchodziła sabat, by się dopełniło siedemdziesiąt lat.**” Słowa przypominają że niewola będzie trwać „dopóki nie zaczęło panować królestwo Persji (...) by się dopełniło siedemdziesiąt lat.”. A więc okres 70 lat już trwał w czasie gdy burzono Jerozolimę za Sedekiasza, a miał się dopełnić, aż zacznie panować królestwo Persji. W tym okresie dochodziło do spustoszeń, zarówno innych narodów, jak i Judy, Jerozolimy.

32. Dalej w 2 Kronik 36:22,23 czytamy: „A w pierwszym roku Cyrusa, króla Persji, **aby się spełniło słowo Jehowy wypowiedziane ustami Jeremiasza.** Jehowa pobudził ducha Cyrusa, króla Persji, by po całym swym królestwie kazał ogłosić, i to również na piśmie, co następuje: „Oto, co powiedział Cyrus, król Persji: „Wszystkie królestwa ziemi dał mi Jehowa, Bóg niebios, i to on mi polecił, abym mu zbudował dom w

Jerozolimie, która jest w Judzie. Ktokolwiek z całego jego ludu jest wśród was, niech Jehowa, jego Bóg, będzie z nim. Niech więc wyrusza' „..” Pisarz w słowach: „*aby się spełniło słowo Jehowy wypowiedziane ustami Jeremiasza*” nawiązuje do słów Jeremiasza: „*Gdy się dopełni siedemdziesiąt lat w Babilonie zwrócę na was uwagę (...) sprowadzając was z powrotem na to miejsce*” Miało to miejsce po zdobyciu Babilonu w roku 539 p.n.e., gdy Żydzi powrócili w roku 538 p.n.e. w miesiącu *Tiszri*.

33. Podobnie jest z wypowiedzią *Daniela 9:1,2*: „*W pierwszym roku Dariusza, syna Aswerusa z potomstwa Medów, który został ustanowiony królem nad królestwem Chaldecycków w pierwszym roku jego panowania ja, Daniel, rozpoznałem na podstawie ksiąg liczbę lat co do których słowo Jehowy doszło do proroka Jeremiasza na dopełnienie się spustoszeń Jerozolimy, mianowicie lat siedemdziesiąt.*” Daniel w tych słowach odkrył, że ten okres (okres spustoszeń, gdyż w języku hebrajskim mamy tutaj do czynienia z liczbą mnogą) minął, że teraz jest sytuacja, aby prosić Boga o wypełnienie słów obiecanych przez Niego za pośrednictwem Jeremiasza, który prorokował, że gdy się skończy okres dominacji Babilonu, to przyjdzie czas na powrót Żydów i odbudowę Jerozolimy (*Daniela 9:3-19*). W odpowiedzi otrzymuje natychmiastową odpowiedź za pośrednictwem anioła Gabriela (*Daniela 9:20-27*).

34. Nawiązując na koniec do zniszczenia świątyni, gdy ona leżała nie odbudowana to ten okres również trwał 70 lat. Był to okres od 587 roku p.n.e. do 516 roku p.n.e., gdy Zerubbabel kończy budowę drugiej świątyni (SJ podają datę 515 rok p.n.e. tego wydarzenia).

35. Podsumowując podkreślmy, że nieprawdą jest twierdzenie, że rok 587 p.n.e. jako rok zburzenia Jerozolimy jest niezgodny z Biblią. Przekonaliśmy się, że ta data stoi w zgodzie z 70 letnim okresem dominacji Babilonu nad Judą i okolicznymi narodami. Daty podawane przez SJ jako data zniszczenia i data powrotu Żydów do Judy są błędne. Opracowanie jest zachętą, aby każdy SJ zbadał podstawy nauczania dotyczące tych kluczowej dla organizacji kalkulacji chronologicznej.

PRZYPISY:

¹ Jehoniasz (*Jeremiasza 29:2*) i Jehojahin (*2 Królów 24:8*) to ten sam król, co potwierdza odnośnik NW tego fragmentu odsyłający do tego właśnie drugiego.

² Wiele przekładów Biblii w tym miejscu tłumaczy „*dla Babilonu*”, a nie tak jak NW „*w Babilonie*”, ale jak weźmiemy pod uwagę kontekst dalszy i bliższy okazuje się, że kwestia tłumaczenia staje się drogą

Od autora: Z wiadomych powodów, powyższe opracowanie jak już nadmieniałem nie wyczerpuje w całości tematu, ani nie omawia wszystkich dostępnych danych, czy to biblijnych, czy też historyczno-archeologicznych. Interpretacji okresu 70 lat z księgi Jeremiasza jest wiele. Zarówno żydowscy pisarze, chrześcijańscy pierwszych wieków różnie interpretowali ten okres. Niemniej zważywszy na zainteresowanie kalkulacjami chronologicznymi z uwzględnieniem Biblii, ważnym wydaje się podanie tak zwięzłej formie podstawowych informacji. Ale jak mogliśmy zauważyć, **werset księgi Jeremiasza 25:12 eliminuje próby przenoszenia zakończenia okresu dominacji 70 lat na rok po roku 539 p.n.e.** dlatego obrońcom pozostaje już tylko relatywizowanie wypowiedzi Jeremiasza i kurczowe trzymanie się doktryn stojących w sprzeczności z Biblią. Dotyczy to również ostatnich publikacji SJ w tym temacie, czyli Strażnicy z 01 października i listopada 2011 – szczegółowe omówienie w języku angielskim znajduje się w artykule „**WHEN WAS ANCIENT JERUSALEM DESTROYED?**„ [CZEŚĆ 1](#) i [CZEŚĆ 2](#) lub też na stronie [TUTAJ](#). Zachęcam też do zapoznania się z obszerną pracą, której autorem jest: [Carl Olaf Jonsson](#), książka nosi tytuł: „*Kwestia czasów Pogan*”.

wersja poprawiona rok 2017

